

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

צח.

עין משפט נר מצוה

הוא א מיי פט"ו מהל' שנת הלכה כל סמג לאון סה טושיע' ח"ח סי' שג סעף א:
יז ב מיי פ"ב מהל' הלכה יד:
יח ג מיי פ"י מהלכות ס"ה הלכה ה סמג עש"ה טושיע' י"ד סי' רפס סעף ה:
יט ד מיי פ"ה מהל' תפילין הלכה ז טושיע' י"ד סי' רעו ונדבך אלפס הלכות ס"ה דף סח.:

רבי נסים גאון

הא מני בן עזאי היא דאמר מהלך בעמוד דמי. עיקר דבריו בפרק יציאות השבת. תנו רבנן המוציא מחמתו לפלטיא דרך טטיו חייב וכן עזאי פוסק. ואמרי' בשלמא בן עזאי קסבר מהלך בעמוד דמי.

רבינו חננאל (המשך)

עסקין, דהאכ"י והכי מדבר דשבת היא ולא אייתי לאיתויי מרשות הרבים לרשות היחיד, ואע"פ שהוא דרך כרמלית אלא על ידי גלילא. איבעית אימא באיסקופה שאינו אריך וסתם כחבי קודש עיוני מעייני בהו, ועל ידי גלילא הוא העיוני. לפיכך לא יחשבו דילמא מפעיל להו בידים. וניחוש בידים מעייני בהו ברשות הרבים והשוליים מלעיוני, ומפעיל להו בידיה לרשות היחיד. ודחינן כיון שלא (א) נחבון לעקור כדי להניח אלא כדי לעיין, אע"פ שגמלך והכנסו לא מייחבי. אי ימי כבן עזאי דאמר מהלך בעמוד דמי, ואפילו (ב) עמד (כ) [בכרמלית] (והניח) [והביא] מרשות הרבים לכרמלית, ומכרמלית עקר והניח ברשות היחיד, דכי האי גוונא לא מייחבי. ואקשינן ויחוש דילמא זריק להו מרשות הרבים לרשות היחיד שאין שם עמידה, והאמר ר' יוחנן מודה בן עזאי בבורק שחייב, ופרקינן זאת אומרת אין מודיקין כתבי קודש. היה קורא בראש הגג כו'. ואוקימנא מתני' כולה ר' יהודה היא, והכי קנתי, במה דברים אמורים בכותל משופע דהא נח, לפיכך הופכו על הכתב ומניחו. ואע"ג דלא התירו חכמים לכותבי ספרים להפוך יריעה על פניה, אלא אם פורס עליה בגד, הכא משום [ביוקין] כתבי הקודש התירו הוספה על פניה. ובכותל ובחללית משופע דתן הספר עליו

וא"י אמרת באיסקופה הנדרסת מה ל' תוך ארבע אמות מה ל' חוץ ארבע אמות. משום דקאי עליה דרבה מקשי לרבה והוא הדין דהאי פירכא נמי הוא לר' יהודה דלוקי רישא כר"ש: **א"ר** אמר אביי הכא באיסקופה ברמלית עסקין. וא"ת והא לא מפליג אביי צין כרמלית לרה"ר לקמן (טז). גבי לא יעמוד אדם כרה"י וישתה כרה"ר ואיצטעא להו כרמלית מאי ואמר אביי היא היא ואין לוומר דדוקא ככתבי הקדש שרי הכא משום ציון אצל בשר מילי אסור דלקמן (דף קג). משמע דליכא שבות כלל באיסקופה כרמלית גבי דחומכין יצלת דקאמר ולא מי אוקימנא באיסקופה כרמלית ורה"ר לפנייה וכיון דלאגודו צידו אפילו שבות נמי ליכא משמע דלא הו' שבות לא הוה שריין גבי כתבי הקדש משום דשבות דמקדש כרמלית לא המירו ואור"י דגבי שמה שייך למיגור טפי שמה יציא אצלו וכן מחטת התמוזה לו צננדו דלסריין ללאת זה מצעוד יוס שמה ילא משחשיכה דמייית לה מהיאי דלקמן צפ"ק דשבת (דף יא): צהנהו שייך למיגור טפי גזירה לגזירה מהיאי דהכא וא"ת כיון (א) דפרישית דספר דהכא לאו דוקא מאי איריא דנקט ספר משאר מילי ולפי ההוא לישנא דמסקינן דסתם כתבי הקדש עיוני מעייני זהו ינחא דספר הו' דווקא ו"ל דנקט ספר לאשמועינן דבראש הגג לא יגלו אצלו לאפדקי מדריש שמעון דאמר שאין לך דבר משום שבות עומד כפני כתבי הקדש: **והאמר רבא** המעביר חפץ מתחלת ארבע אמות והעבירו דרך ע"י חייב. פירש בקונטרס דרך עליו למעלה מיו"ד שהוא מקום פטור ומימה לר"י דלדמייית מדרכא הוה ליה לאתויי מת"ק דכן עזאי דאמר שפ"ק דשבת (דף ה): המוציא מחמתו לפלטיא דרך סטיו חייב דהיינו דרך מקום פטור וע"כ שמע' ליה מהיאי צריכתא דבסמוך מייית מילתא דכן עזאי וכן קשה לקמן (טז). גבי עומד אדם כרה"י ומלטל כרה"ר צלצל דא לא יוסיא חוץ לר' אמות וקאמר בגמרא הא הו"א חייב חטאת לימא מסייע לרבה דאמר המעביר חפץ כו' ופירש שם הקונטרס דמתני' נמי מייירי בעומד על הגג שלמעלה מ"י דהו' כעין ההיא דרבה דאירי צמעביר דרך עליו וקשה לפירושו דגג מאן דכר שמה דרשות היחיד קמני צמתני ולא גג וע"כ דפ"ק דשבת (דף מ:). גבי עומד אדם על האיסקופה כו' מסיק וצלצל שלא יעול מצעל הצית ויתן לעני ומעני ויתן לבעל הצית ואם נעל ונתן שלשמן פטורין וקאמר ליהו מיוצתא דרבה דאמר רבא המעביר חפץ כו' ומאי קושיא ה"ל למימר דרבה סבר כרצון דכן עזאי לכן נראה לר"י לפרש דרך עליו כפי ר"ח שפירש צפ"ק דשבת (ט) דרך עליו מיימניו לשמאלו דהוה סלקא דעתך דמעביר מאד ימינו לשמאלו דרך גופו דהוה חשונה כמנוחת אפ"ה חייב דחשונה כמנוחת דהא מהלכת היא ודאיתא חמי שפיר דההיא (א) עומד אדם על האיסקופה דהכא ודלקמן איירי שעומד במקום אחד ואינו ו ממקומו ומעביר מכלא לכהן דרך גופו ואיירי (ב) (לקמן) כגון שמשלים ארבע על ידי זריקה ולהכי לא מיייתי אלף מדרבא גבי עומד אדם על האיסקופה כו' דאמר ר' יוחנן דהאי פירכא נמי הוא לר' יהודה דלוקי רישא כר"ש: **א"ר** אמר אביי הכא באיסקופה ברמלית עסקין. וא"ת והא לא מפליג אביי צין כרמלית לרה"ר לקמן (טז). גבי לא יעמוד אדם כרה"י וישתה כרה"ר ואיצטעא להו כרמלית מאי ואמר אביי היא היא ואין לוומר דדוקא ככתבי הקדש שרי הכא משום ציון אצל בשר מילי אסור דלקמן (דף קג). משמע דליכא שבות כלל באיסקופה כרמלית גבי דחומכין יצלת דקאמר ולא מי אוקימנא באיסקופה כרמלית ורה"ר לפנייה וכיון דלאגודו צידו אפילו שבות נמי ליכא משמע דלא הו' שבות לא הוה שריין גבי כתבי הקדש משום דשבות דמקדש כרמלית לא המירו ואור"י דגבי שמה שייך למיגור טפי שמה יציא אצלו וכן מחטת התמוזה לו צננדו דלסריין ללאת זה מצעוד יוס שמה ילא משחשיכה דמייית לה מהיאי דלקמן צפ"ק דשבת (דף יא): צהנהו שייך למיגור טפי גזירה לגזירה מהיאי דהכא וא"ת כיון (א) דפרישית דספר דהכא לאו דוקא מאי איריא דנקט ספר משאר מילי ולפי ההוא לישנא דמסקינן דסתם כתבי הקדש עיוני מעייני זהו ינחא דספר הו' דווקא ו"ל דנקט ספר לאשמועינן דבראש הגג לא יגלו אצלו לאפדקי מדריש שמעון דאמר שאין לך דבר משום שבות עומד כפני כתבי הקדש: **והאמר רבא** המעביר חפץ מתחלת ארבע אמות והעבירו דרך ע"י חייב. פירש בקונטרס דרך עליו למעלה מיו"ד שהוא מקום פטור ומימה לר"י דלדמייית מדרכא הוה ליה לאתויי מת"ק דכן עזאי דאמר שפ"ק דשבת (דף ה): המוציא מחמתו לפלטיא דרך סטיו חייב דהיינו דרך מקום פטור וע"כ שמע' ליה מהיאי צריכתא דבסמוך מייית מילתא דכן עזאי וכן קשה לקמן (טז). גבי עומד אדם כרה"י ומלטל כרה"ר צלצל דא לא יוסיא חוץ לר' אמות וקאמר בגמרא הא הו"א חייב חטאת לימא מסייע לרבה דאמר המעביר חפץ כו' ופירש שם הקונטרס דמתני' נמי מייירי בעומד על הגג שלמעלה מ"י דהו' כעין ההיא דרבה דאירי צמעביר דרך עליו וקשה לפירושו דגג מאן דכר שמה דרשות היחיד קמני צמתני ולא גג וע"כ דפ"ק דשבת (דף מ:). גבי עומד אדם על האיסקופה כו' מסיק וצלצל שלא יעול מצעל הצית ויתן לעני ומעני ויתן לבעל הצית ואם נעל ונתן שלשמן פטורין וקאמר ליהו מיוצתא דרבה דאמר רבא המעביר חפץ כו' ומאי קושיא ה"ל למימר דרבה סבר כרצון דכן עזאי לכן נראה לר"י לפרש דרך עליו כפי ר"ח שפירש צפ"ק דשבת (ט) דרך עליו מיימניו לשמאלו דהוה סלקא דעתך דמעביר מאד ימינו לשמאלו דרך גופו דהוה חשונה כמנוחת אפ"ה חייב דחשונה כמנוחת דהא מהלכת היא ודאיתא חמי שפיר דההיא (א) עומד אדם על האיסקופה דהכא ודלקמן איירי שעומד במקום אחד ואינו ו ממקומו ומעביר מכלא לכהן דרך גופו ואיירי (ב) (לקמן) כגון שמשלים ארבע על ידי זריקה ולהכי לא מיייתי אלף מדרבא

מני. מתני' דלא גזר: ר"ש היא דאמר. לא גזר שבות ככתבי הקדש דאי ר' יהודה הא אמר אם מסולק מן הארץ מלא החוט ללא נח הוא דגוללו אצלו דליכא למיגור מידי דלא דמי לנפילה כלל אצל הונח כל דהו אסור דגורין איגודו צידו אטו היכא דנפל כוליה: הנדרסת. לעולם איסקופה רה"י היא אצל נדרסת דרגל הרצים עוברת דרך לה וצמקוס דדריסת רגלי בני אדם עומדין ארכא ציון כתבי הקדש ולהכי שריה לגוללו אצלו דלא דמיא לקורא בגג דהתם ליכא ציון כולי האי משום הכי היכא דנח גזר רבי יהודה אצל זהא מודה דכיון דלאגודו צידו ושבות צעלמא הוא לא גורין: סוף ארבע אמות. אקורא על האסקופה קאי ולא ידענא היכא הוא. תוך ארבע אמות שלא נתגלגל הספר עד ארבע אמות כקרקע: מה לי חוץ לארבע. הא כולה שבות היא דלאגודו צידו ומה לי מעביר ד' אמות ברשות הרבים מה לי מכניס מרשות הרבים לאיסקופה רשות היחיד (א) דהא קשרית לה משום דלאגודו צידו ויש כאן משום ציון וכי היכי דשרית להכניס מרשות הרבים לאיסקופה הכי נמי אית לן למישרי להעביר ד' אמות כרה"ר: איסקופה כרמלית. רחצה ארבעה ואין גובהה עשרה וחמשה לה רשות הרבים ולפיכך הימנה רשות היחיד: ומיייתי ליה. מרה"ר לאיסקופה אין כאן חיוז חטאת ואפילו אין אגודו צידו דהא מרשות הרבים לכרמלית מעייל הכא דלאגודו צידו שרי ליה לכתחלה: חייב חטאת. שמעביר ארבע אמות כרה"ר הכא דלאגודו צידו לא שרי ליה לכתחלה: נמי גזר. לרבי יהודה דגזר שבות ח"ף ככתבי הקדש גזר דילמא נפל כוליה מידי ואולי וסקלי ליה ברשות הרבים ומיייתי ליה כרגלי בתוך הצית דרך האסקופה וקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד: וי סיימא וכו' דרך עליו. למעלה מראשו שעקרו מרשות הרבים והוליכו דרך למעלה מראשו והניחו לסוף ארבע חייב חטאת (א) ואין צו מקום רומז ארבעה אמות כיון דלא נח במקום פטור לא מהני הכא נמי לא דריים עלה לאו הנחת גופו הוא אלא א"כ עמד לפוש: באיסקופה ארכה. שיש לה משך גדול כרחצה מרשות הרבים עד תוך הצית דאי נמי נפל כוליה מידי לא שרי חיוז חטאת דלדחי נוכח ועומד לפוש על האסקופה והדר מעייל ליה: סתם כתבי הקדש עיוני מעייני זהו. כי מטי צאסקופה והרי עומד ככרמלית: ודילמא. נפיל כוליה לרה"ר ושקלי ליה ומעייני ציה התם ומעיייל להו להדיא לצית ולא קאי אאיסקופה מידי: מהלך כעומד דמי. הלכך ליכא למיגור מידי דאי נפיל כוליה ומעיייל ליה כיון דדריים על האסקופה הרי הוא כעומד ככרמלית ואין כאן חיוז חטאת: דא"ר יוחנן. צפ"ק דשבת (דף יא). דזריק לאו כעומד דמי: לפיכך יריעת קלף על פניה להגין עליה שלא יעלה אצב על האותיות: לא אפשר. שאין לו בגד לפרוס: והא לא נח. ואפי' שבות ליכא: צותל משופע. דכיון דצותל למטה נח על צליטתו: למטה

אע"ג דידע לנצרייתא דכן עזאי: **הכא** **א** אפשר. פ"י בקונט' משום דאין לו בגד מוונח ונחנס פ"י כן דאפי' יש לו מנחתו טעם דאסור לגוללו אצלו אסור לפרוש שום בגד: **והא** **א** נח. הוה מני לאוקמא כר"ע דאית ליה (א) קלוטה כמי שהונחה דמיא אלף ינחא ליה לאוקמא אפי' כרצון ואע"ג דאם הו"א ידו מליאה פירות לחוץ אמר בריש מסכת שבת (דף ג:) דאסור להחזירה לא דמי להכא דהתם גזרינן גופו כרה"י וידו כרה"ר אטו גופו וידו כרה"ר דלא איכא אסורא דאורייתא אי הדר מעייל לה דהרי נח אצל הכא אפי' הוה כוליה ספר התם אכתי לא נח: נימא

(א) [לקמן טז]. שבת מ: וע"פ, (ב) [שבת ה: חבובות לא: א] (ג) שבת ו: ד' כד"י אלא, (ד) [מסכת סוטה פ"ג ה' יב, א] (ה) [שם הלכה יד וט"ז ע"פ, א] (ו) שבת ה: דפריך דספר וכו' כ"ל ר"ש. [נפק"ד הש"ס מהני להיפך מן דפריך על דפרישית, (ט) שם ד"ה לימא, (י) שם ר"ל (מ), (נ) שבת טז.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' צאסקופה הנדרסת: (ב) שם דאדחייה וכו': (ג) הש"ס ד"ה מה לי וכו' רשות היחיד הא לא קשרית לה אלא משום דלאגודו: (ד) ד"ה וי סיימא וכו' דגנוה עשרה ואין צו: (ה) חוב' ד"ה והאמרו וכו' דהאי דעומד וכו' ומעביר מכלא לכהן דרך גופו ולהכי לא מיייתי אלא מדרבא אע"ג דידע לברייחא דכן עזאי ואיירי לקמן כגון שמשלים ארבע על ידי זריקה הס"ד:

מוסף רש"י

והעבירו דרך עליו. שהגניחו למעלה מעשרה, דלא שלט ציה אורי הר"ר והו' מקום פטור. חייב. כי הדר אמתה ואע"פ דרך מקום פטור ח"ל (שבת טז.). והא לא חז. ואמאי אסור לגוללו אצלו (שבת ה.). בכותל משופע. גולגל מנחתו ומתר למעלה. דמה לי על אמות שפוט (שם).

רבינו חננאל

ומתני' ר' שמעון היא דאמר אין דבר משום שבות כגון זה דגולל, עומד בפני כתבי הקדש. וירשע וספא ר' שמעון, ומציעתא ר' יהודה. ורבה אוקמה באיסקופה נדרסת, דאמור דלא נידרסי כתבי הקדש שרו רבנן. ונדרחו דברי רבא. ואוקמה (א) אבוי באיסקופה כרמלית, ורשות הרבים עוברת לפנייה. תוך ד' אמות ברשות הרבים, דאי נפיל ומייית לה לא אית ליה חיוז חטאת לא גזר רבנן לגוללו אצלו (ככרמלית) [בכרמלית]. חוץ לר' אמות ברשות הרבים דאי מיייתי ליה נמצא מעביר ד' אמות ברשות הרבים ויחייב חטאת, גזר רבנן לגוללו אצלו (ככרמלית) [בכרמלית]. ואקשינן תוך ד' אמות (ב) [בצריכות] הרבים נמי גזרינן דילמא מעייל ליה (ג) [בצריכות] הרבים לרשות היחיד. וכי תימא כיון דמסתקא ליה כרמלית בין רשות הרבים לרשות היחיד, אי מפעיל ליה דרך כרמלית לא מייחבי. והא אמר רבא המעביר חפץ מתחלת ד' לסוף ד' והעבירו דרך עליו חייב. (הו"א) המעביר דרך עליו כאליו למעלה מעלה מעשרה (כ) [ברשות הרבים] שחזא חשבו (ב) [מקום פטור, ואפילו וכו' חייב. ופרקי באיסקופה אריך